

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
SERVIS ZA PROTOKOLARNE STORITVE
Predoslje 39, 4000 Kranj
E-pošta: ipuric@gov.si

Številka: 2001-1513-0001
Datum: 9.11.2001

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

I. Naslov gradiva: **Odlok o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda
Protokolarne storitve Republike Slovenije**

II. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 18. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Ur. list RS, št. 32/93) in 73. člena Zakona o javnih financah (Ur. list RS, št. 79/99) je Vlada RS na ? seji dne ?.sprejela naslednji sklep:

1. Sprejme se Odlok o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda Protokolarne storitve Republike Slovenije

III. Ime predlagatelja: Vlada Republike Slovenije, Servis za protokolarne storitve

IV. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
Mirko Bandelj - Generalni sekretar vlade
Mag. Iztok Purič - direktor;

V. Izjava o medresorskem usklajevanju oziroma navedba neusklajenosti:

Predlagano gradivo je strokovno v celoti usklajeno z ministrstvom za finance, službo za zakonodajo in s službo za organizacijo in razvoj državne uprave.

VI. Izjava, da je gradivo obravnaval pristojni svet vlade:

Za vprašanje spremembe statusa ni bil ustanovljen poseben pristojni svet.

VII. Predlog postopka, po katerem naj vlada gradivo obravnava:

Vlada naj gradivo obravnava po rednem postopku na eni od svojih naslednjih sej

VIII. Kratek povzetek gradiva:

Servis je bil ustanovljen z Odlokom o ustanovitvi Servisa za protokolarne storitve 1/9-1988 (Uradni list SRS, št. 29/88). Servis je bil na podlagi omenjenega odloka ustanovljen kot strokovna služba IS Skupščine SRS, in sicer še po zakonu o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št. 24/79, 12/82, 39/85, 37/87, 18/88 in 15/90). Skladno z določbo drugega odstavka 213.člena je bil ustanovljen kot samostojna strokovna služba s pravno osebnostjo. Za opravljanje nalog za reprezentančne in protokolarne potrebe pridobiva Servis sredstva iz dveh virov, in sicer iz proračuna RS ter s plačili uporabnikov storitev.

Ohranjanje obstoječega stanja ne zagotavlja več optimalnega izkoriščanja protokolarnih objektov skladno z določbo 4.člena Odloka o ustanovitvi Servisa za protokolarne storitve, ki opredeljuje, da Servis lahko opravlja storitve tudi za druge uporabnike pod pogojem, da s tem ni ovirano opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe. Uporaba omenjenih objektov pa ni vnaprej načrtovana v takem obsegu, da bi lahko Servis z objekti upravljal še bolj gospodarno kot doslej.

Sprememba zakonodaje na področju javnih financ od leta 1988 narekuje uskladitev pravnostatusnega položaja Servisa za protokolarne storitve tako, da bo gospodarjenje s protokolarnimi objekti hkrati gospodarno in racionalno glede na novo zakonodajo.

Finančne posledice tega statusnega preoblikovanja nimajo dodatnega vpliva na proračunske izdatke, saj višina sredstev, ki je opredeljena v proračunu za leti 2002 in 2003 zadošča za pokrivanje osnovne dejavnosti, to je izvedbo protokolarnih dogodkov ter deloma tudi za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Cilj pa je povečanje lastnih prihodkov z namenom, da se deloma razbremenijo proračun za razna manjša investicijska vlaganja in obnove.

Najprimernejša oblika za delovanje bi bila javni gospodarski zavod, ki po Zakonu o gospodarskih javnih službah (Ur.l. RS, št.32/93 in 30/98) določa, da zaradi narave opravljanja javne gospodarske službe ni mogoče ustvarjati profita oziroma to tudi ni glavni cilj.

S tem bi hkrati tudi zadostili novi zakonodaji in razrešili problem lastne dejavnosti, ki nam v tej statusni obliki ne omogoča racionalnega gospodarjenja oziroma poslovanja. Problematika se bo verjetno zaostрила ob že napovedani ukinitvi žiro računa. Tudi mnenje računskega sodišča je, da trenutna statusna

Že od začetka delovanja Servisa njegova dejavnost ni bila usmerjena samo v pripravo storitev za protokolarne in ostale reprezentančne dogodke. Postopno odpiranje dejavnosti Servisa tudi za ostale uporabnike s povečanjem komercialne prodaje svojih storitev pa je omogočalo, da se je del ustvarjenih sredstev namenil za tekoče vzdrževanje in manjše investicije. Najvišjo stopnjo rasti komercialne dejavnosti beleži Servis v letu 1996, ko je prodaja storitev zunanjim uporabnikom dosegla 56 % skupnega letnega dohodka. Iz državnega proračuna se vsa ta leta zagotavljajo le sredstva za plače zaposlenih in okoli pet do deset procentni delež za materialne stroške. Izjema je bilo le leto 1999, ko sta se deloma adaptirala grad Brdo in vila Podrožnik. Z lastnimi sredstvi so bile v teh letih izvedene naslednje večje adaptacije: Zoisova restavracija z vinoteko, prvo nadstropje hotela Kokra (sobe, predavalnice), pralnica, stari hlev s pomožnimi objekti, zahodni del parka Brdo, park v vili Podrožnik, inventarizacija gradu Snežnik ter adaptacija kletnih prostorov gradu Strmol.

V času od ustanovitve Servisa do danes so bili lastnikom vrnjeni naslednji objekti: vila Bistrica pri Tržiču, vila Triglav na Pokljuki in Klub delegatov v Ljubljani. Z razpadom Jugoslavije je Servis izgubil tudi vilo na Užički v Beogradu in Slovensko bazo v Beogradu.

2.1 Pomembnejši mejniki

Servis, od svoje ustanovitve leta 1989 naprej, deluje v skladu z ustanovitvenim aktom, v katerem so opredeljene temeljne naloge. Te naloge lahko definiramo kot opravljanje strokovnih, tehničnih in drugih opravil, ki so vezane na upravljanje objektov za protokolarne in reprezentančne namene ter objektov funkcionalno povezanih zemljišč in naprav (parkovnih, gozdnih, rekreacijskih, kmetijskih in drugih), kakor tudi za opravljanje dejavnosti, ki omogočajo njihovo smotrno in gospodarsko rabo.

Gostinske storitve in storitve v zvezi z nastanitvijo in bivanjem v protokolarnih objektih so temeljne naloge Servisa, s tem da so lahko uporabniki teh storitev tudi zunanji uporabniki, seveda pod pogojem, da s tem ni ovirano opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe.

Servis v sodelovanju z institucijami varstva naravne in kulturne dediščine skrbi za ohranjanje in razvijanje kulturnih, zgodovinskih in naravnih dobrin v okviru protokolarnih objektov ter zagotavlja njihovo dostopnost javnosti. Nekateri mejniki v razvoju Servisa:

1. Ustanovitev servisa za protokolarne storitve leta 1989 pomeni nov začetek delovanja dejavnosti, ki je imela pred tem popolnoma drugačen status. Tako vsebinsko kot organizacijsko je Servis pridobil tiste predpogoje, ki so omogočili (vsaj do določene ravni) možnosti za poslovanje na »tržnih« osnovah. Dejavnost upravljanja objektov ter funkcionalnih zemljišč in izvajanje gostinskih ter nastanitvenih storitev za protokolarne potrebe in tudi za zunanje uporabnike pomeni popolnoma nove možnosti, s tem pa tudi soočanje s splošnimi pogoji gospodarjenja, tržno konkurenčnostjo in izrabo lastnih potencialov. Formalni položaj Servisa kot vladne službe in njegovo nastopanje tudi na »trgu« je že zelo kmalu privedlo do dvojnega statusa, ki se je skozi različna obdobja delovanja različno odražal na finančnem poslovanju. Cilji postopnega odpiranja in povečevanja komercialnega poslovanja so s seboj prinašali določene težave, vezane zlasti na pravno-statusno obliko organiziranosti Servisa.
2. Do danes je bilo več poizkusov v zvezi s spremembo statusa. V letih 1994 in 1995 ter tudi v letu 1999 je bila predlagana oblika javnega zavoda. V ta namen je bilo izdelanih nekaj

konkretnih predlogov sklepov in osnutkov potrebnih aktov ter tudi način rešitve finančnega vprašanja (gre za prenos sredstev za kritje bruto plač in dela materialnih stroškov), ki naj bi jih Vlada RS obravnavala in sprejela. Bistveni cilj, ki mu je bilo potrebno slediti, je bil, da bi sprememba statusa dolgoročno pomenila ohranjanje, ali celo zmanjševanje deleža proračunske dotacije s pomočjo porasta prodaje storitev zunanjim uporabnikom ob hkratnem izpolnjevanju pogojev, da s tem ni ovirano opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe, ki bodo vedno primarnega značaja.

3. S sprejetjem zakona o denacionalizaciji leta 1992 je bil Servis postavljen pred zelo zahtevno nalogo. Kot vladna služba, predvsem pa kot subjekt v konkretnem okolju, je ne glede na formalni postopek in pristojnosti zahteval v relativno kratkem času konkretne odgovore na številne zahteve denacionalizacijskih upravičencev. Zahteve denacionalizacijskih upravičencev so prihajale v časovnih intervalih, prav tako tudi ustrezne odločbe upravnih organov. Večina denacionalizacijskih zahtevkov je bila rešena v letih od 1992 do danes.
4. Obseg prodaje storitev zunanjim uporabnikom je dosegel v letu 1999 - v zadnjem desetletnem razvoju - svojo najvišjo vrednost. To je vzpodbudilo nadaljnja razmišljanja o potrebah dolgoročne strategije Servisa, saj so pogoji poslovanja, zlasti stanje objektov in naprav, narekovali nujna investicijska vlaganja. Omenjeni dvojni status je omogočal izvajanje manjših investicijskih del s sredstvi, ustvarjenimi s poslovanjem na trgu, a za večje potrebne posege ni bilo možnosti.
5. Leta 1999 sprejeti Zakon o javnih financah, Zakon o izvrševanju proračuna ter Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna RS pomenijo poleg Odloka o ustanovitvi Servisa za protokolarne storitve (UL RS, št. 29/88) za poslovanje Servisa zakonski okvir, ki po svoji vsebinski naravnosti do določene mere onemogoča »gospodarski« način poslovanja. Finančno poslovanje bo potrebno prilagoditi finančnim predpisom oziroma spremeniti status, ki bo omogočil bolj gospodarski način poslovanja glede na izredno razvejano dejavnost.

2.2 Dejavnost Servisa

Temeljni okvir delovanja Servisa je izvajanje gostinskih storitev in storitev v zvezi z nastanitvijo in bivanjem v protokolarnih objektih za potrebe državnega protokola in ostalih reprezentančnih dogodkov ter opravljanje strokovnih, tehničnih in drugih opravil, ki so povezane z upravljanjem objektov za protokolarne in reprezentančne namene ter objektov funkcionalno povezanih zemljišč in naprav (parkovnih, gozdnih, rekreacijskih, kmetijskih in drugih), kakor tudi za opravljanje dejavnosti, ki omogočajo njihovo smotrno in gospodarsko rabo in ne ovirajo opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe.

V Servisu je zaposlenih 166 delavcev. Gibanje števila zaposlenih po posameznih področjih je razvidna iz tabele št. 1:

Tabela št.1: Število zaposlenih v Servisu po posameznih področjih v letih od 1989 do 1999

Sektor	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Gostinstvo	75	72	76	77	79	79	85	85	87	89	94
Teh.sektor	25	25	26	26	51	50	51	52	53	55	55
Sk.sluzbe	38	37	39	40	15	15	17	17	18	17	17
SKUPAJ	138	134	141	143	145	144	153	154	158	161	166

2.2.1 Organizacija protokolarnih dogodkov

Gostinske storitve in storitve, povezane z nastanitvijo in bivanjem v protokolarnih objektih, so temeljna naloga dejavnosti Servisa. Uporabniki navedenih storitev so lahko tudi zunanji uporabniki pod pogojem, da s tem ni ovirano opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe.

Število protokolarnih dogodkov je po letu 1991 naraščalo. Predvsem po osamosvojitvi leta 1991 je dejavnost Servisa pridobila nov pomen. V tabeli št. 2 je prikazano gibanje števila protokolarnih dogodkov po letih:

Tabela št.2: Število protokolarnih dogodkov v letih od 1989 do 1999

Lokacija	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Grad Brdo	21	24	22	25	24	23	24	23	19	26	39
Grad Strmol	22	21	24	23	22	29	31	28	23	21	20
Vila Podrožnik	97	102	99	111	119	84	64	90	94	98	53
SKUPAJ:	140	147	145	159	165	136	119	141	136	145	112
Ostale lokacije	63	71	89	77	72	96	108	76	62	82	129
VSE SKUPAJ:	203	218	234	236	237	232	227	217	198	227	241

V tabeli št. 2 predstavljajo ostale lokacije: vladno palačo, restavracijo Zois, maršalovo brunarico, koč Jezero in hotel Kokra.

Najvišji nivo sprejemov se odvija v gradovih Brdo in Strmol. Pri tem je potrebno poudariti vlogo hotela Kokra kot oskrbnega centra (poleg logističnega tudi managerskega centra) za vse protokolarne sprejeme v omenjenih gradovih.

Servis ima v upravljanju poleg celotnega posestva Brdo še grad Strmol (denacionalizacija), grad Snežnik (pretežno muzejska dejavnost), vilo Podrožnik, gostinski del v Vladni palači, vilo Tartini (najem Krka) in vilo Bled (najem HTP Bled).

Osnova za opredelitev pravnoorganizacijskih oblik izhaja iz načela, izraženega v določbi 21.člena Zakona o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 48/94). Glede na vsebino razmerij Računsko sodišče opravlja nadzor nad zakonitostjo, namembnostjo ter gospodarno in učinkovito rabo sredstev javnih financ. V bistvu gre za upoštevanje načela racionalnosti rabe javnih sredstev.

Drugo načelo, ki je pomembno, je načelo uvajanja ukrepov in ravnanj javnega managementa na področju javnega prava. Pri tem je mišljena zlasti uporaba naslednjih kategorij:

- stroškovnega računovodstva, ki naj omogoči, da se stroški odpravljajo tam kjer nastajajo (sprotna sledljivost stroškov) in hkrati čim večja racionalizacija stroškov, ne pa da se stroški samo ugotovijo kot nesporno dejstvo;

večje samostojnosti in odgovornosti managementa v takih subjektih, ki naj prispeva k večji finančni učinkovitosti takšnih subjektov.

4.1 Ohranjanja poslanstva

Osnovno poslanstvo Servisa za protokolarne storitve je organiziranje in izvajanje gostinskih ter hotelskih storitev za potrebe protokolarnih in reprezentančnih dogodkov v protokolarnih objektih RS. Izvajanje navedenih storitev temelji na visoki kakovosti in profesionalnosti ter na kulturnih in zgodovinskih danostih Slovenije. Servis protokolarnih storitev z opravljanjem svoje dejavnosti v največji meri daje svoj prispevek k mednarodnemu ugledu Republike Slovenije.

Servis protokolarnih storitev upravlja z reprezentančnimi objekti RS, v okviru katerih izvaja svojo dejavnost. Osnovno vodilo pri upravljanju reprezentančnih objektov je ohranjanje njihovega kulturnega in zgodovinskega izročila ter vzdrževanje njihove funkcionalnosti ob hkratni ohranitvi naravnih znamenitosti. Upravljanje z reprezentančnimi objekti poteka po načelih gospodarnosti in racionalnosti ob istočasnem doseganju visoke kakovosti osnovne dejavnosti Servisa.

Za doseganje cilja gospodarnosti in racionalnosti pri upravljanju z reprezentančnimi objekti Servis protokolarnih storitev opravlja dejavnosti tudi za druge uporabnike. Izvajanje dopolnilne dejavnosti v nobenem primeru ne sme in tudi ne ovira izvajanja osnovnega poslanstva. Pri opravljanju dopolnilne dejavnosti se osredotočimo na področja, ki jih obvladamo in so kompatibilna z našo osnovno dejavnostjo ter prispevajo k odprtosti in dostopnosti reprezentančnih objektov javnosti. Z dopolnilno dejavnostjo ustvarjamo prihodek, ki je namenjen za vzdrževanje in razvoj reprezentačnih objektov ter s tem podpiramo naše temeljno poslanstvo.

4.2 Javni gospodarski zavod

Servis je bil ustanovljen z Odlokom o ustanovitvi Servisa za protokolarne storitve 1/9-1988 (Uradni list SRS, št. 29/88). Servis je bil na podlagi omenjenega odloka ustanovljen kot strokovna služba IS Skupščine SRS, in sicer še po zakonu o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št. 24/79, 12/82, 39/85, 37/87, 18/88 in 15/90). Skladno z določbo drugega odstavka 213.člena

je bil ustanovljen kot samostojna strokovna služba s pravno osebnostjo. Za opravljanje nalog za reprezentančne in protokolarne potrebe pridobiva Servis sredstva iz dveh virov, in sicer iz proračuna RS ter s plačili uporabnikov storitev.

Ohranjanje obstoječega stanja ne zagotavlja več optimalnega izkoriščanja protokolarnih objektov skladno z določbo 4.člena Odloka o ustanovitvi Servisa za protokolarne storitve, ki opredeljuje, da Servis lahko opravlja storitve tudi za druge uporabnike pod pogojem, da s tem ni ovirano opravljanje nalog, ki jih narekujejo protokolarne potrebe. Uporaba omenjenih objektov pa ni vnaprej načrtovana v takem obsegu, da bi lahko Servis z objekti upravljal še bolj gospodarno kot doslej.

Na osnovi analize obstoječe zakonodaje in zahteve, ki se postavljajo pred Servis se kot najboljša možna rešitev predlaga organiziranje Servisa kot javnega gospodarski zavod.

Preoblikovanje Servisa v javni gospodarski zavod, ki s pogodbo pridobi v upravljanje protokolarne objekte. Po 6. členu Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93 in 30/98) je med oblikami zagotavljanja javnih služb opredeljeno tudi javni gospodarski zavod v primeru, da gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne oziroma če to ni njihov cilj. V skladu z določili 18. člena omenjenega zakona pa javni gospodarski zavod ustanovi Vlada za opravljanje ene ali več gospodarskih dejavnosti, njihovo izvajanje pa zahteva samostojno organizacijo izven uprave ali lokalnih služb. Soustanovitelji javnega gospodarskega zavoda so lahko tudi druge pravne in fizične osebe, vendar njihovi ustanoviteljski deleži ne smejo preseči 49%.

Prednosti te rešitve so:

- Izbira tega sistema pomeni odločitev za čisti sistem, pri katerem se vpelje podjetniški princip v samo upravljanje s protokolarnimi objekti.
- Za zasebnega vlagatelja pomeni ta sistem veliko večjo stopnjo varnosti za njegova vlaganja, saj je soustanovitelj javnega podjetja država. Zasebni vlagatelj lahko z vgradnjo ustreznih varovalnih mehanizmov zaščiti svoj vložek.
- Ob že napovedani ukinitvi žiro računov vseh neposrednih proračunskih uporabnikov, bo poslovanje lahko potekalo brez dodatnih administrativnih zapletov.

Delovanje Servisa kot javni gospodarski zavod, ki po Zakonu o gospodarskih javnih službah (Ur.l. RS, št.32/93 in 30/98) določa, da zaradi narave opravljanja javne gospodarske službe ni mogoče ustvarjati profita oziroma to tudi ni glavni cilj predstavlja najbolj optimalno pravno statusno obliko. S tem bi hkrati tudi zadostili novi zakonodaji in razrešili problem lastne dejavnosti, ki nam v tej statusni obliki ne omogoča racionalnega gospodarjenja oziroma poslovanja.

Mag. Iztok Purič
Direktor